

BEGELEIDENDE NOTA

---

van: het Praesidium

aan: de Conventie

---

nr. vorig doc.: CONV 647/03

Betreft: **Ontwerp-tekst van deel IV met toelichtingen**

Hierbij gaat voor de leden van de Conventie de ontwerp-tekst van deel IV van het Verdrag tot instelling van de Grondwet (algemene en slotbepalingen), met aanduiding van de wijzigingen die ten opzichte van de vorige versie zijn aangebracht. In de bijlage staan nogmaals alle bepalingen, maar dan vergezeld van een toelichting.

DEEL IV: ALGEMENE EN SLOTBEPALINGEN

Artikel IV-1 (vroeger artikel A) Intrekking van de eerdere verdragen

Het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap van 25 maart 1957, de Europese Akte van 17 februari 1986 en het Verdrag betreffende de Europese Unie van 7 februari 1992, alsmede het Verdrag van Amsterdam van 2 oktober 1997 en dat van Nice van 26 februari 2001, alsmede de akten en verdragen **tot aanvulling of wijziging**, die staan in **Protocol .... bij het Verdrag tot instelling van de Grondwet**, worden op de datum van inwerkingtreding van het verdrag **tot instelling van de Grondwet** ingetrokken.

Artikel IV-2 (vroeger artikel B) Rechtsopvolging ten opzichte van de Europese Gemeenschap en de Europese Unie

De Europese Unie treedt in de plaats van de Europese Gemeenschappen en de Unie ten aanzien van al hun rechten en verplichtingen, hetzij intern hetzij uit internationale overeenkomsten voortvloeiende, die vóór de inwerkingtreding van het verdrag **tot instelling van de Grondwet** zijn ontstaan krachtens eerdere verdragen, protocollen en akten, met inbegrip van alle activa en passiva van de Gemeenschappen en de Unie, alsmede hun archieven.

De bepalingen van de krachtens de in de eerste alinea genoemde verdragen en akten vastgestelde handelingen van de Instellingen van de Unie blijven van kracht **onder de voorwaarden bepaald in Protocol .... bij het Verdrag tot instelling van de Grondwet** voorzover zij verenigbaar zijn met het constitutioneel verdrag. De jurisprudentie van het Hof van Justitie blijft gelden als bevoorrechte bron voor de uitlegging van het constitutioneel verdrag en van de vóór de inwerkingtreding daarvan vastgestelde handelingen van het recht van de Unie.

Artikel IV-3 (vroeger artikel C) Territoriale werkingsfeer

1. Het ~~constitutioneel~~ verdrag **tot instelling van de Grondwet** is van toepassing op het Koninkrijk België, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, de Helleense Republiek, het Koninkrijk Spanje, de Franse Republiek, Ierland, de Italiaanse Republiek, het Groothertogdom Luxemburg, het Koninkrijk der Nederlanden, de Republiek Oostenrijk, de Portugese Republiek, de Republiek Finland, het Koninkrijk Zweden en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, en ...

2. Het ~~constitutioneel~~ verdrag **tot instelling van de Grondwet** is van toepassing op de Franse overzeese departementen, de Azoren, Madeira en de Canarische eilanden overeenkomstig artikel ... van deel **III**.

3. De landen en gebieden overzee waarvan de lijst staat in [bijlage II van het VEG], vormen het onderwerp van de bijzondere associatieregeling omschreven in titel IV van deel **III** van het ~~constitutioneel~~ verdrag **tot instelling van de Grondwet**.

Het ~~constitutioneel~~ verdrag **tot instelling van de Grondwet** is niet van toepassing op de landen en gebieden overzee die met het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland bijzondere betrekkingen onderhouden maar niet op bovengenoemde lijst voorkomen.

4. Het ~~constitutioneel~~ verdrag **tot instelling van de Grondwet** is van toepassing op de Europese grondgebieden welke buitenlandse betrekkingen door een lidstaat worden behartigd.

5. Het ~~constitutioneel~~ verdrag **tot instelling van de Grondwet** is van toepassing op de Åland-eilanden, overeenkomstig Protocol nr. 2 bij de Akte betreffende de toetredingsvoorwaarden van de Republiek Oostenrijk, de Republiek Finland en het Koninkrijk Zweden.

6. In afwijking van de voorgaande leden:

a) is het ~~constitutioneel~~ verdrag **tot instelling van de Grondwet** niet van toepassing op de Faeröer;

b) is het ~~constitutioneel~~ verdrag **tot instelling van de Grondwet** niet van toepassing op de zones van Cyprus die onder de soevereiniteit van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland vallen;

c) is het ~~constitutioneel~~ verdrag **tot instelling van de Grondwet** op de Kanaaleilanden en op het eiland Man slechts van toepassing voorzover noodzakelijk ter verzekering van de toepassing van de regeling die voor deze eilanden is vastgesteld in het op 22 januari 1972 ondertekende Verdrag betreffende de toetreding van nieuwe lidstaten tot de Europese Economische Gemeenschap en de Europese Gemeenschap voor Atoom-energie.

Artikel IV-4 (vroeger artikel D) Regionale unies

Het ~~constitutioneel~~ verdrag **tot instelling van de Grondwet** vormt geen beletsel voor het bestaan en de voltooiing van de regionale unies tussen België en Luxemburg, alsmede tussen België, Luxemburg en Nederland, voorzover de doelstellingen van die regionale unies niet verwezenlijkt worden door toepassing van dat verdrag.

Artikel IV -5 (vroeger artikel E) Protocollen

De aan dit verdrag gehechte protocollen maken een integrerend deel daarvan uit.

Artikel IV-6 (vroeger artikel F) Procedure voor herziening van het constitutioneel verdrag tot instelling van de Grondwet

1. De regering van iedere lidstaat, **het Europees Parlement** of de Commissie, kan de Raad ontwerpen voorleggen tot herziening van het ~~constitutioneel~~ verdrag **tot instelling van de Grondwet**. Deze ontwerpen worden ter kennis gebracht van de nationale parlementen **van de lidstaten**.

2. **Indien de Europese Raad na raadpleging van het Europees Parlement en de Commissie bij gewone meerderheid besluit de voorgestelde wijzigingen te onderzoeken, roept de voorzitter van de Europese Raad een conventie bijeen die is samengesteld uit vertegenwoordigers van de nationale parlementen van de lidstaten, van de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten, en van het Europees Parlement en de Commissie. In geval van institutionele wijzigingen op monetair gebied wordt ook de Europese Centrale Bank geraadpleegd. De Europese Raad kan bij gewone meerderheid besluiten de conventie niet bijeen te roepen indien de reikwijdte van de wijzigingen bijeenroeping niet rechtvaardigt. In dit laatste geval stelt de Europese Raad het mandaat van de conferentie van de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten vast.**

De conventie onderzoekt de ontwerpen tot herziening en richt een bij consensus aangenomen aanbeveling tot de in lid 3 bedoelde conferentie van de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten.

3. ~~Indien de Raad na raadpleging van het Europees Parlement en, in voorkomend geval, van de Commissie, gunstig adviseert ten aanzien van het bijeenkomen van een~~ **De conferentie van vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten wordt deze conferentie door de voorzitter van de Raad bijeengeroepen teneinde in onderlinge overeenstemming de in het constitutioneel verdrag tot instelling van de Grondwet aan te brengen wijzigingen vast te stellen.**

De wijzigingen treden in werking nadat zij door alle lidstaten overeenkomstig hun onderscheiden grondwettelijke bepalingen zijn bekrachtigd.

Artikel IV-7 (vroeger artikel G)
Aanneming, bekrachtiging en inwerkingtreding van het constitutioneel verdrag tot instelling van de Grondwet

1. Het constitutioneel verdrag **tot instelling van de Grondwet** wordt door de hoge verdragsluitende partijen bekrachtigd overeenkomstig hun onderscheiden grondwettelijke bepalingen. De akten van bekrachtiging worden nedergelegd bij de regering van de Italiaanse Republiek.
2. Het constitutioneel verdrag **tot instelling van de Grondwet** treedt in werking op ....., mits alle akten van bekrachtiging zijn nedergelegd, of, bij gebreke daarvan, op de eerste dag van de maand die volgt op het nederleggen van de akte van bekrachtiging door de ondertekenende staat die als laatste deze handeling verricht.
3. Indien viervijfde van de lidstaten het constitutioneel verdrag **tot instelling van de Grondwet** twee jaar na de ondertekening van ~~dat het constitutioneel verdrag~~ hebben bekrachtigd en een of meer lidstaten moeilijkheden bij de bekrachtiging hebben ondervonden, behandelt de Europese Raad de kwestie.

Artikel IV-8 (vroeger artikel H)
Duur

Het constitutioneel verdrag **tot instelling van de Grondwet** wordt voor onbeperkte tijd gesloten.

Artikel IV-9 (vroeger artikel I)
Talen¹

Het constitutioneel verdrag **tot instelling van de Grondwet**, opgesteld in één exemplaar in de Deense, de Duitse, de Engelse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Ierse, de Italiaanse, de Nederlandse, de Portugese, de Spaanse, de Zweedse, [de Tsjechische, de Estse, de Letse, de Litouwse, de Hongaarse, de Maltese, de Poolse, de Slowaakse en de Sloveense] taal, zijnde de in ieder van die talen gestelde teksten gelijkelijk authentiek, zal worden nedergelegd in het archief van de regering van de Italiaanse Republiek, die een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift daarvan toezendt aan de regeringen der andere ondertekenende staten.

---

¹ Dit artikel zal overeenkomstig de Toetredingsakte moeten worden aangepast.

DEEL II: TOELICHTING BIJ DE WIJZIGINGEN

Artikel IV-1 (vroeger artikel A) Intrekking van de eerdere verdragen

Het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap van ~~25 maart 1957, de Europese Akte van 17 februari 1986 en het Verdrag betreffende de Europese Unie van 7 februari 1992, alsmede het Verdrag van Amsterdam van 2 oktober 1997 en dat van Nice van 26 februari 2001,~~ **alsmede** de akten en verdragen **tot aanvulling of wijziging**, die staan **in Protocol .... bij het Verdrag tot instelling van de Grondwet**, worden op de datum van inwerkingtreding van het verdrag **tot instelling van de Grondwet** ingetrokken.

Toelichting

De formulering van dit artikel is vereenvoudigd. Voorts is een verwijzing toegevoegd naar een Protocol waarin de akten en verdragen worden vermeld die op de datum van inwerkingtreding van het Verdrag tot instelling van de Grondwet worden ingetrokken. Het Praesidium stelt voor dat de Conventie de Europese Raad erop attendeert dat het in deze bepaling bedoeld Protocol vóór het einde van de intergouvernementele Conferentie klaar moet zijn.

Artikel IV-2 (vroeger artikel B) Rechtsopvolging ten opzichte van de Europese Gemeenschap en de Europese Unie

De Europese Unie treedt in de plaats van de Europese Gemeenschappen en de Unie ten aanzien van al hun rechten en verplichtingen, hetzij intern hetzij uit internationale overeenkomsten voortvloeiende, die vóór de inwerkingtreding van het verdrag **tot instelling van de Grondwet** zijn ontstaan krachtens eerdere verdragen, protocollen en akten, met inbegrip van alle activa en passiva van de Gemeenschappen en de Unie, alsmede hun archieven.

De bepalingen van de krachtens de in de eerste alinea genoemde verdragen en akten vastgestelde handelingen van de Instellingen van de Unie blijven van kracht **onder de voorwaarden bepaald in Protocol .... bij het Verdrag tot instelling van de Grondwet** ~~voorzover zij verenigbaar zijn met het constitutioneel verdrag.~~ De jurisprudentie van het Hof van Justitie blijft gelden als ~~bevoorrechte bron voor de uitlegging van het constitutioneel verdrag en van de vóór de inwerkingtreding daarvan vastgestelde handelingen van het recht van de Unie.~~

Toelichting

In dit artikel wil men het beginsel van de rechtsopvolging van de Europese Gemeenschappen en de Unie door de nieuwe Europese Unie verankeren. Met de verwijzing, in lid 2, naar een aan het verdrag gehecht Protocol wordt gevolg gegeven aan de wijzigingsvoorstellen (de Vries, de Bruijn) in die zin. Dat protocol moet een opsomming bevatten van de categorieën besluiten van de Instellingen die door de nieuwe entiteit moeten worden overgenomen, alsook van de voorwaarden voor de toepassing van die besluiten. Het Praesidium stelt voor de Europese Raad erop te attenderen dat dat Protocol vóór het einde van de IGC klaar moet zijn.

Het Praesidium is evenwel van mening dat de verwijzing naar de jurisprudentie van het Hof van Justitie in deze bepaling moet blijven staan. De bewoordingen van de laatste zin van lid 2 zijn evenwel gewijzigd om tegemoet te komen aan de wijzigingsvoorstellen waarin gevraagd werd deze verwijzing anders te formuleren. In de formulering van dat artikel wordt rekening gehouden met het feit dat het Euratom-verdrag als apart verdrag blijft bestaan, maar dat de rechtspersoonlijkheid van de Unie één geheel vormt waarin de thans bestaande Gemeenschappen opgaan.

Artikel IV-3 (vroeger artikel C) Territoriale werkingsfeer

1. Het ~~constitutioneel~~ verdrag **tot instelling van de Grondwet** is van toepassing op het Koninkrijk België, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, de Helleense Republiek, het Koninkrijk Spanje, de Franse Republiek, Ierland, de Italiaanse Republiek, het Groothertogdom Luxemburg, het Koninkrijk der Nederlanden, de Republiek Oostenrijk, de Portugese Republiek, de Republiek Finland, het Koninkrijk Zweden en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, en ...
2. Het ~~constitutioneel~~ verdrag **tot instelling van de Grondwet** is van toepassing op de Franse overzeese departementen, de Azoren, Madeira en de Canarische eilanden overeenkomstig artikel ... van deel **III**.
3. De landen en gebieden overzee waarvan de lijst staat in [bijlage II van het VEG], vormen het onderwerp van de bijzondere associatieregeling omschreven in Titel IV van deel III van het ~~constitutioneel~~ verdrag **tot instelling van de Grondwet**.

Het ~~constitutioneel~~ verdrag **tot instelling van de Grondwet** is niet van toepassing op de landen en gebieden overzee die met het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland bijzondere betrekkingen onderhouden maar niet op bovengenoemde lijst voorkomen.

4. Het **constitutioneel** verdrag **tot instelling van de Grondwet** is van toepassing op de Europese grondgebieden welke buitenlandse betrekkingen door een lidstaat worden behartigd.
5. Het **constitutioneel** verdrag **tot instelling van de Grondwet** is van toepassing op de Åland-eilanden, overeenkomstig Protocol nr. 2 bij de Akte betreffende de toetredingsvoorwaarden van de Republiek Oostenrijk, de Republiek Finland en het Koninkrijk Zweden.
6. In afwijking van de voorgaande leden:
  - a) is het **constitutioneel** verdrag **tot instelling van de Grondwet** niet van toepassing op de Faeröer;
  - b) is het **constitutioneel** verdrag **tot instelling van de Grondwet** niet van toepassing op de zones van Cyprus die onder de soevereiniteit van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland vallen;
  - c) is het **constitutioneel** verdrag **tot instelling van de Grondwet** op de Kanaaleilanden en op het eiland Man slechts van toepassing voorzover noodzakelijk ter verzekering van de toepassing van de regeling die voor deze eilanden is vastgesteld in het op 22 januari 1972 ondertekende Verdrag betreffende de toetreding van nieuwe lidstaten tot de Europese Economische Gemeenschap en de Europese Gemeenschap voor Atoom-energie.

Toelichting

De inhoud van dit artikel blijft ongewijzigd. Het neemt de inhoud van artikel 299 VEG over, met uitzondering van de alinea's 2, 3 en 4 van lid 2 van dat artikel, waarvan de inhoud wordt overgenomen in artikel ... van Deel III van de Grondwet.

Artikel IV-4 (vroeger artikel D) Regionale unies

Het **constitutioneel** verdrag **tot instelling van de Grondwet** vormt geen beletsel voor het bestaan en de voltooiing van de regionale unies tussen België en Luxemburg, alsmede tussen België, Luxemburg en Nederland, voorzover de doelstellingen van die regionale unies niet verwezenlijkt worden door toepassing van dat verdrag.

Toelichting

Dit artikel blijft ongewijzigd.

Artikel IV-5 (vroeger Artikel E) Protocollen

De aan dit verdrag gehechte protocollen maken een integrerend deel daarvan uit.

Toelichting

In deze bepaling is geen enkele wijziging aangebracht.

De Conventie zou de Europese Raad erop moeten attenderen dat vóór het einde van de IGC moet worden bekeken wat moet worden gedaan met de aan de huidige verdragen gehechte protocollen.

Artikel IV-6 (vroeger Artikel F)

Procedure voor herziening van het ~~constitutioneel~~ verdrag tot instelling van de Grondwet

1. De regering van iedere lidstaat, **het Europees Parlement** of de Commissie, kan de Raad ontwerpen voorleggen tot herziening van het ~~constitutioneel~~ verdrag **tot instelling van de Grondwet**. Deze ontwerpen worden ter kennis gebracht van de nationale parlementen **van de lidstaten**.
2. **Indien de Europese Raad na raadpleging van het Europees Parlement en de Commissie bij gewone meerderheid besluit de voorgestelde wijzigingen te onderzoeken, roept de voorzitter van de Europese Raad een conventie bijeen die is samengesteld uit vertegenwoordigers van de nationale parlementen van de lidstaten, van de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten, en van het Europees Parlement en de Commissie. In geval van institutionele wijzigingen op monetair gebied wordt ook de Europese Centrale Bank geraadpleegd. De Europese Raad kan bij gewone meerderheid besluiten de conventie niet bijeen te roepen indien de reikwijdte van de wijzigingen bijeenroeping niet rechtvaardigt. In dit laatste geval stelt de Europese Raad het mandaat van de conferentie van de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten vast.**

De conventie onderzoekt de ontwerpen tot herziening en richt een bij consensus aangenomen aanbeveling tot de in lid 3 bedoelde conferentie van de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten.

3. ~~Indien de Raad na raadpleging van het Europees Parlement en, in voorkomend geval, van de Commissie, gunstig adviseert ten aanzien van het bijeenkomen van een~~ **De** conferentie van vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten wordt ~~deze conferentie~~ door de voorzitter van de Raad bijeengeroepen teneinde in onderlinge overeenstemming de in het ~~constitutioneel~~ verdrag **tot instelling van de Grondwet** aan te brengen wijzigingen vast te stellen.

De wijzigingen treden in werking nadat zij door alle lidstaten overeenkomstig hun onderscheiden grondwettelijke bepalingen zijn bekrachtigd.

Toelichting

Lid 1

Met de wijziging die in dat lid is aangebracht, wil men gevolg geven aan de wijzigingsvoorstellen waarin gevraagd wordt te voorzien in de mogelijkheid dat het Europees Parlement het initiatief neemt voor een herziening van het verdrag (Kirkhope, Kauppi, Borrell, Carnero, Andriukaitis, Lequiller, Lamassoure, Duhamel en 8 andere leden, Meyer, Brok en 27 andere leden, Giannakou en Stylianidis, Duff en 21 andere leden, Fischer en Kaufmann).

Lid 2

Het Praesidium stelt voor om als algemene regel voor de toekomstige wijzigingen van het verdrag tot instelling van de Grondwet de methode te volgen die voor de meerderheid van leden van de Conventie aanvaardbaar lijkt, namelijk de goedkeuring van de herzieningen van de Grondwet door een Intergouvernementele Conferentie, die is voorbereid door een Conventie samengesteld uit vertegenwoordigers van de nationale parlementen en de lidstaten, van de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten en van het Europees Parlement en de Commissie (Andriukaitis, Santer, Helminger, Fayot, Wagener, Schmidt, Haenel en Badinter, Farnleitner en 3 andere leden, Demilrap, Figel, de Villepin, Duff en 21 andere leden, Costa en d'Oliveira, Martinez, Azevedo en Nazaré Pereira, Rupel en Lenarčič, Olesky, Fischer). Het Praesidium stelt ook voor te voorzien in de mogelijkheid deze procedure niet te volgen voor wijzigingen waarvan de draagwijdte zulks niet zou verantwoorden, zoals sommige Conventieleden hebben gevraagd (Haenel, Badinter, Fischer, Einem). In dat geval moet de Europese Raad het mandaat van de Intergouvernementele Conferentie duidelijk afbakenen.

Het Praesidium is niet ingegaan op de door sommigen geopperde mogelijkheid te voorzien in herzieningsmethodes die verschillen naar gelang van de beschouwde delen van de Grondwet (zwaardere procedure voor de delen I, II en IV; lichtere procedure voor deel III), omdat een deel van de bepalingen van deel III nauw samenhangt met bepalingen van deel I en bijgevolg aan dezelfde herzieningsprocedure moet worden onderworpen. Voorts zou de vaststelling van verschillende herzieningsprocedures voor de delen I en III afbreuk doen aan de structuur van het verdrag tot instelling van de Grondwet, aangezien zulks zou neerkomen op een verzoek om bepaalde bevoegdheidssterreinen van deel III over te hevelen naar deel I. Om tegemoet te komen aan de wens om in bepaalde gevallen te beschikken over soepeler herzieningsprocedures, vindt het Praesidium dat het de voorkeur verdient om een herziening volgens een lichtere procedure mogelijk te maken (eenparigheid van stemmen in de Raad, met advies van het Europees Parlement, zonder ratificatie door de nationale Parlementen) voor sommige bepalingen van Deel III die niet zouden raken aan de doelstellingen, de waarden en de bevoegdheden van de Unie.

Lid 3

Het Praesidium stelt voor de toekomstige wijzigingen van het verdrag tot instelling van de Grondwet in werking te doen treden na bekrachtiging door alle lidstaten. Het Praesidium is namelijk van mening dat de invoering, als voorwaarde voor de inwerkingtreding van het Verdrag, van bekrachtiging door een minimum aantal lidstaten dat lager zou zijn dan het totale aantal lidstaten, de bekrachtiging in sommige lidstaten zeer problematisch zou maken. Met de invoering van een lichtere herzieningsprocedure voor sommige bepalingen van het verdrag tot instelling van de Grondwet (volgens de hierboven beschreven nadere voorschriften) wordt evenwel beoogd de wijziging van sommige politiek minder gevoelige bepalingen te vergemakkelijken.

Artikel IV-7 (vroeger artikel G) Aanneming, bekrachtiging en inwerkingtreding van het constitutioneel verdrag tot instelling van de Grondwet

1. Het **constitutioneel verdrag tot instelling van de Grondwet** wordt door de hoge verdragsluitende partijen bekrachtigd overeenkomstig hun onderscheiden grondwettelijke bepalingen. De akten van bekrachtiging worden nedergelegd bij de regering van de Italiaanse Republiek.
2. Het **constitutioneel verdrag tot instelling van de Grondwet** treedt in werking op ....., mits alle akten van bekrachtiging zijn nedergelegd, of, bij gebreke daarvan, op de eerste dag van de maand die volgt op het nederleggen van de akte van bekrachtiging door de ondertekenende staat die als laatste deze handeling verricht.
3. Indien viervijfde van de lidstaten het **constitutioneel verdrag tot instelling van de Grondwet** twee jaar na de ondertekening van **dat het constitutioneel verdrag** hebben bekrachtigd en een of meer lidstaten moeilijkheden bij de bekrachtiging hebben ondervonden, behandelt de Europese Raad de kwestie.

Toelichting

Lid 1

Dit lid is ongewijzigd gebleven

Lid 2

Dat lid is ongewijzigd gebleven, omdat volgens artikel 48 VEU, dat de procedure voor de herziening van de huidige verdragen bevat, de wijzigingen van de genoemde verdragen in werking treden nadat zij bekrachtigd zijn door alle lidstaten die ze hebben ondertekend. Voorts kunnen de huidige verdragen niet worden ingetrokken dan met de instemming van alle staten die partij zijn bij de verdragen (momenteel 15, en 25 na de inwerkingtreding van de toetredingsverdragen), zodat een andere regel van inwerkingtreding dan die van artikel 48 VEU onmogelijk in praktijk kan worden gebracht.

Lid 3

Naar het inzicht van het Praesidium moet dit lid blijven staan om te verduidelijken dat de Europese Raad zich waarschijnlijk zal moeten buigen over de situatie die zich zal voordoen indien een groot aantal lidstaten de wijzigingen van het verdrag tot instelling van de Grondwet zullen hebben bekrachtigd, maar één of meer lidstaten dat niet hebben gedaan.

Om dit lid ook te doen gelden voor de bekrachtiging van het verdrag tot instelling van de Grondwet, wordt voorgesteld de inhoud ervan op te nemen in een aan de Slotakte van ondertekening van het Constitutioneel Verdrag te hechten verklaring, zoals door sommige leden van de Conventie (Einem, Haenel) is voorgesteld.

Artikel IV-8 (vroeger artikel H) Duur

Het constitutioneel verdrag tot instelling van de Grondwet wordt voor onbeperkte tijd gesloten.

Toelichting

Dit artikel blijft ongewijzigd.

Artikel IV-9 (vroeger artikel I) Talen²

Het constitutioneel verdrag tot instelling van de Grondwet, opgesteld in één exemplaar in de Deense, de Duitse, de Engelse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Ierse, de Italiaanse, de Nederlandse, de Portugese, de Spaanse, de Zweedse, ~~en~~ ..., [de Tsjechische, de Estse, de Letse, de Litouwse, de Hongaarse, de Maltese, de Poolse, de Slowaakse en de Sloveense] taal, zijnde de in ieder van die talen gestelde teksten gelijkelijk authentiek, zal worden nedergelegd in het archief van de regering van de Italiaanse Republiek, die een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift daarvan toezendt aan de regeringen der andere ondertekenende staten.

Toelichting

Dat artikel blijft ongewijzigd.

---

² Dit artikel zal overeenkomstig de Toetredingsakte moeten worden aangepast.